

**UCHWAŁA NR I/11/14
RADY MIEJSKIEJ W PASŁĘKU**

z dnia 14 lutego 2014 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar
Przemocy na lata 2014-2020**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity - Dz. U. z 2013 r. poz. 594, zm. z 2013r., poz. 645, poz. 1318) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005r. Nr 180 poz. 4193, zm. z 2009r. Nr 206 poz. 1589, zm. z 2010r. Nr 28 poz. 146 i Nr 125 poz. 842, z 2012 r. Nr 149 poz. 887)

Rada Miejska w Pasłęku uchwała, co następuje:

§ 1. Uchwała się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy na lata 2014-2020, który stanowi załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Pasłęka.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega podaniu do publicznej wiadomości poprzez umieszczenie na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Miejskim w Pasłęku oraz publikacji w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Pasłęku.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Pasłęku

mgr Stanisław Paździor

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy na lata 2014-2020

I. Perspektywa podmiotowa zjawiska przemocy.

Przeciwdziałanie przemocy stanowi przedmiot działań służb publicznych i organów chroniących dobra i życie obywateli. Problematyka przemocy jest zjawiskiem złożonym i wielowymiarowym, nie dotyczy jedynie szczególnych i indywidualnych przypadków, jej porażające działanie rozprzestrzenia się na całe grupy, środowiska i społeczności, dlatego walka z tą formą patologii ma tak wielką wagę. Przemocą jest każde zachowanie, którego intencją jest wyrządzenie krzywdy drugiemu człowiekowi, wszelkie nieprzypadkowe akty godzące w osobistą wolność jednostki lub przyczyniające się do fizycznej lub psychicznej szkody, wykraczające poza społeczne zasady wzajemnych relacji. Szczególną formą przemocy jest przemoc domowa, zwana też przemocą rodzinną, czyli zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie skierowane przeciw członkowi rodziny, które narusza prawa i dobra osobiste, powodując cierpienie i szkody. Jej krzywdzący charakter zwielokrotniony jest przez dysonans pomiędzy opiekuńczym, ochraniającym i bezpiecznym charakterem funkcji rodziny, a rzeczywistym, raniącym, wykorzystującym i poniżającym działaniem sprawcy odbierającym tę wartość. Zwykle definicje przemocy biorą pod uwagę trzy podstawowe kryteria:

- **Rodzaj zachowania** (przemoc fizyczna, psychiczna, seksualna i ekonomiczna);
- **Intencje** (spoiwem relacji staje się lęk ofiary i manipulowanie tym lękiem przez sprawcę, bez liczenia się z prawami, potrzebami i pragnieniami ofiary, w celu jej kontrolowania i posiadania);
- **Skutki przemocy** (uraz psychiczny, syndrom wyuczonej bezradności, zespół stresu pourazowego, syndrom bitej kobiety, depresje, choroby psychiczne, zachowania suicydalne).

Przemoc może mieć charakter:

- **Instrumentalny** – wykorzystywana jest jako środek do realizacji ściśle określonych celów, zmuszania ofiary do podporządkowania się i wymuszenia konkretnych, służących zaspokojeniu potrzeb sprawcy czynności;
- **Bezinteresowny** – motywy jej wykorzystywania sprowadzają się wyłącznie do poszukiwania przez sprawcę swoistego poczucia zadowolenia lub swoistego poczucia odreagowania emocjonalnego.

Każda z form przemocy odbiera człowiekowi najcenniejsze przymioty: poczucie wartości, sprawczości, indywidualności, ważności. Zaburza poczucie bezpieczeństwa, niszczy samoocenę, ogranicza działanie i rozwój jednostki, przyczynia się do rozwoju lęku, bezradności i bezwartościowości, niszczy poczucie koherencji.

Przemoc funkcjonuje zarówno w wymiarze indywidualnym jak i grupowym i zawsze godzi w psychospołeczne podstawy funkcjonowania człowieka. Ze względu na złożoność doświadczeń związanych z przemocą, zarówno planowanie jak i realizacja działań powinna obejmować swym zakresem wszystkie osoby, które uwikłane są w krąg przemocy: ofiary, świadków i sprawców, uwzględniając podstawowe założenia:

1. przemoc jest wpisana w sprawcę;
2. jeśli po pierwszym incydencie nie przetnie się agresji, automatycznie wpada się w przemoc;
3. przemoc jest chroniczną traumą, a nie chwilowym kryzysem;

4. przemoc w rodzinie sama z siebie nie wygaśnie, wymaga interwencji i pomocy z zewnątrz;
5. jeżeli nie ma zdecydowanej reakcji otoczenia i interwencji, następuje utrwalenie, a nawet nasilenie przemocy;
6. pomoc ofiarom przemocy w rodzinie wymaga sprzyjającego klimatu społecznego, kluczowe jest przekonanie, że przemoc jest przestępstwem, nie jest zjawiskiem incydentalnym, może wystąpić niezależnie od pozycji, wykształcenia i statusu społecznego;
7. pomoc ofiarom przemocy w rodzinie wymaga wiedzy na temat negatywnych zdrowotnych, psychologicznych i społecznych skutków przemocy;
8. pomoc ofiarom przemocy w rodzinie wymaga współdziałania wielu instytucji i służb: policji, wymiaru sprawiedliwości, służby zdrowia, pomocy społecznej, psychologów, szkoły a także władz samorządowych na rzecz tworzenia lokalnego systemu pomocy rodzinie;
9. każda forma pomocy i przeciwdziałania przemocy w rodzinie przynosi wymierne rezultaty ekonomiczne, społeczne i zdrowotne, znacznie ograniczając koszty wydatkowania środków publicznych na walkę ze skutkami przemocy takimi jak koszty leczenia medycznego, absencje i zmniejszenie efektywności pracy, obniżenie materialnego poziomu życia rodziny aż do bezdomności i ubóstwa co powoduje wzrost liczby osób korzystających z usług pomocy społecznej.

Wspólnymi celami wszelkich działań i tworzenia programu przeciwdziałania przemocy są:

- zapobieganie i reagowanie na wszystkie formy przemocy;
- ochrona ofiar przed dalszym maltretowaniem i zapewnienie im pomocy;
- obciążenie sprawców odpowiedzialnością oraz zapewnienie im możliwości reedukacji;
- w pierwszej kolejności, ze względu na zagrożenie życia i zdrowia ofiar, tworzenie systemu powinno zacząć się od budowania systemu pomocy dla ofiar, w drugiej kolejności – programów pomocy dla sprawców przemocy;
- niezbędne jest na szczeblu lokalnym rozpoznanie problemu przemocy w rodzinie i specyficznych potrzeb danego rejonu w zakresie pomocy;
- celem stworzenia zespołów, profesjonalnie udzielających pomocy, konieczne jest zabezpieczenie środków finansowych, przeznaczonych na szkolenia specjalistyczne w zakresie przemocy w rodzinie;
- podstawową strategią na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest edukacja społeczna poprzez spotkania środowiskowe, pogadanki z rodzicami, szkolenia kadry pedagogicznej, kampanie w środkach przekazu, których celami są:
 - podniesienie świadomości społecznej o występowaniu i rozpowszechnianiu przemocy w rodzinie;
 - dostarczenie szczegółowych informacji o dostępnej pomocy;
 - zmiana wartości społecznych oraz postaw wobec problemu;
 - promowanie działań służących rozwiązaniu problemu;
 - uświadamianie ofiarom ich praw, a sprawcom ich odpowiedzialności prawnej.

Każdy rodzaj przemocy, nawet o niewielkim stopniu nasilenia, wymaga interwencji, aby powstrzymać maltretowanie. W innym przypadku, przemoc będzie się nasilała i pozostanie w ukryciu.

II. Podstawa prawna

- 1/ ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- 2/ ustawa kodeks karny,
- 3/ ustawa kodeks postępowania karnego,
- 4/ ustawa kodeks postępowania cywilnego,
- 5/ ustawa o pomocy społecznej,
- 6/ ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- 7/ Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

III. Cele programu

1 Ochrona przed przemocą i jej skutkami, poprzez wykonanie następujących zadań:

Założenia programowe- zadania:

- a) zmniejszenie rozmiarów zjawiska i liczby zdarzeń z udziałem przemocy w rodzinie,
- b) podniesienie skuteczności oddziaływań w przeciwdziałaniu przemocy poprzez rozwój i sprawną pracę zespołu interdyscyplinarnego,
- c) zapewnienie kompleksowej ochrony i pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie,
- d) inicjowanie działań mających na celu podniesienie wiedzy , świadomości społecznej i empatii wobec zjawiska przemocy w środowisku lokalnym.

2. Cele krótkofalowe

Bieżąca realizacja założeń występujących w programach:

- zapewnienie bezpiecznego schronienia izolującego ofiary przemocy od sprawcy,
- zapewnienie dostępu do pomocy medycznej, psychologicznej i prawnej,
- współpraca z organami i placówkami realizującymi proces pomocy,
- monitorowanie przebiegu działań pomocowych służb chroniących przed przemocą,
- inicjowanie działań zmierzających do podniesienia świadomości społecznej w środowisku lokalnym w zakresie zjawiska przemocy,
- finansowanie i organizowanie szkoleń podnoszących wiedzę i umiejętności rodziców w przeciwdziałaniu przemocy, prowadzące do zmniejszenia liczby zdarzeń i osób ponoszących szkody,
- finansowanie szkoleń dla nauczycieli, pedagogów, opiekunów i innych służb, realizatorów zadań programu,
- udzielanie pomocy psychologicznej ofiarom poprzez konsultacje z psychologiem, udział w pracy grupy wsparcia dla ofiar przemocy,

- koordynowanie prac w systemie wczesnego rozpoznawania nieprawidłowości i sytuacji problemowych wśród rodzin podopiecznych korzystających z pomocy służb,
- dokonywanie ewaluacji prowadzonych działań.

3. Cele długofalowe

Zmniejszanie liczby zdarzeń i negatywnych skutków wynikających z doznawanej przemocy poprzez:

- zwiększanie dostępności do udzielanej pomocy psychospołecznej, socjalnej i prawnej dla osób i rodzin uwikłanych w przemoc,
- zatrudnianie wykwalifikowanej kadry specjalistów, mającej wiedzę i doświadczenie w pracy z ofiarami przemocy (specjalizacje , rekomendacje PARPY , Niebieskiej Linii),
- wspieranie, poprzez finansowanie, tworzonych grup programowych, świetlic i ośrodków organizujących formy aktywności dla dzieci i młodzieży z programem nauki zastępowania agresji,
- realizowanie przedsięwzięć i programów edukacyjnych, profilaktycznych i naprawczych wobec zjawiska przemocy, dla lokalnej społeczności,
- wspieranie i finansowanie działań (szkoleń) osób i instytucji służących unikaniu i pomniejszaniu wtórnej wiktyimizacji ofiar,
- kierowanie dokumentacji do zespołu interdyscyplinarnego, powiadamianie organów ścigania i sądu,
- finansowanie kosztów pomocy zdrowotnej i terapeutycznej poza zadaniami objętymi finansowaniem z NFZ, w tym zwrot kosztu dojazdów do ośrodków pomocy,
- wspomaganie merytoryczne, finansowanie i wyposażenie, miejsc realizacji programu w sprzęty, urządzenia i materiały niezbędne do realizacji zadań,
- współpraca osób poszkodowanych, korzystani z pomocy instytucji/ partnerów w realizacji programów profilaktycznych i edukacyjnych, naprawczych i rehabilitacyjnych związanych ze zjawiskiem przemocy.

IV. Partnerzy uczestniczący w realizacji programu:

- Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pasłęku,
- Komisariat Policji w Pasłęku,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pasłęku,
- Gminne placówki oświatowe i pracownicy tych placówek - psychologowie, pedagodzy, nauczyciele,
- parafie,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- organizacje pozarządowe działające w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

V. Wnioski do działań w praktyce

- 1. Zabezpieczenie w budżecie Gminy środków na następujące działania:**

- na szkolenia specjalistyczne w zakresie przemocy w rodzinie,
- reprezentację prawną w postępowaniu sądowym osób, których sytuacja życiowa tego wymaga,
- finansowanie kosztów specjalistycznej pomocy psychologicznej i medycznej wynikającej z przemocy, nie objętych refundacją NFZ-u, na wniosek ośrodków leczących,
- na zwrot kosztów pozostawiania pracowników socjalnych w gotowości i wykonywanie niezbędnych interwencji po godzinach pracy.

2. Zapewnienie bezwzględnej współpracy służb odpowiedzialnych za przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

System przeciwdziałania przemocy w rodzinie Gminy Pasłęk posiada następujące zasoby:

- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pasłęku, posiada zasoby kadrowe i bazę z wyposażeniem technicznym oraz dostęp do środków finansowych umożliwiających efektywną realizację założeń programu,
- Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych składa się z członków posiadających przeszkolenie z zakresu profilaktyki alkoholowej i przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- w „Punkcie Interwencji Kryzysowej prowadzonym przez Pasłęckie Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie” – jest interwent, prawnik, terapeuta,
- pedagodzy szkolni – w każdej ze szkół, realizujący zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w ramach „Szkolnych Programów Profilaktycznych”,
- placówki służby zdrowia i ich kadra (lekarze, pielęgniarki środowiskowe),
- grupy samopomocowe „AA” i „Al - Anon” współpracujące z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w zakresie przeciwdziałania przemocy,
- stała współpraca z instytucjami mającymi w zakresie swoich działań pomoc ofiarom i ochronę przed przemocą,
- Komisariat Policji w Pasłęku, realizujący poprzez aktywność dzielnicowych procedurę Niebieskiej Karty.

Partnerami w realizacji programu mogą być również osoby lub instytucje, w których działaniach założenia programowe wynikające z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie stanowią znaczącą część obszaru działalności statutowej. Odbiorcami programu są wszyscy mieszkańcy Gminy Pasłęk.

VI. Formy realizacji działań

Praca Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie ściśle powiązana współpracą z wymienionymi realizatorami i partnerami programu.

VII. Sposób finansowania

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie jest zadaniem własnym gminy na podstawie ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Podejmowane działania w ramach programu będą finansowane ze środków budżetu Gminy Pasłęk

Przewiduje się również współudział w finansowaniu ww. działań ze środków Unii Europejskiej.